

Czy Kraków będzie miał nowy pomnik historii?

2015-06-09

Jest jednym z niepodważalnych symboli Krakowa. Wiąże się z nim długa i fascynująca historia. Nieprzerwanie przyciąga turystów i samych krakowian, którym nie straszne maszerowanie pod górę, ponieważ panorama miasta z jego szczytu zachwyca. O czym mowa? Oczywiście o Kopcu Kościuszki, który być może już niedługo zostanie uznany za pomnik historii.

Z inicjatywą uznania Kopca Kościuszki wraz z otoczeniem za pomnik historii wystąpił Komitet Kopca Kościuszki z prezesem, prof. Mieczysławem Rokoszem na czele. Kopiec od dawna jest utrwalony w świadomości Polaków jako miejsce o szczególnych wartościach historycznych, kulturowych i patriotycznych. Uznanie za pomnik historii będzie potwierdzeniem wszystkich tych wartości.

Zgodnie z procedurą status pomnika historii jest nadawany przez Prezydenta RP w drodze rozporządzenia, a wniosek należy skierować do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, poprzez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Wniosek został już podpisany przez Prezydenta Miasta Krakowa oraz przez Prezesa Komitetu Kopca i skierowany do Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Małgorzaty Omilianowskiej za pośrednictwem Małopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, Jana Janczykowskiego. W momencie uznania Zespołu Kopca za pomnik historii będzie to drugi, po historycznym centrum Krakowa, pomnik na terenie miasta.

Zespół posiada szczególną wartość dla kultury, jest nośnikiem treści historycznych, patriotycznych, architektonicznych oraz krajobrazowych, stanowi świadectwo historii Polski.

W skład zespołu wchodzi: Kopiec Tadeusza Kościuszki, fort nr 2 „Kościuszko” oraz al. Jerzego Waszyngtona z „Diabelskim Mostem”. Wszystkie te elementy są wpisane do rejestru zabytków.

Centralnym punktem Zespołu jest Kopiec Tadeusza Kościuszki, usypany w latach 1820-1823 staraniem całego narodu. Kopiec stał się wyjątkowym pomnikiem w skali kraju, zarówno pod względem formy jak i symbolicznych treści, które ze sobą niesie. Budził uczucia patriotyczne oraz jednoczył Polaków ze wszystkich zaborów, pełniąc rolę znaku sprzeciwu wobec rozbiorów i symbolu walki o niepodległość. Znaczący był także wybór miejsca, ponieważ Kopiec usypano na szczycie Wzgórza bł. Bronisławy, dawniej zwanego Sikornikiem, które uznawane było za miejsce święte, związane z kultem bł. Bronisławy.

Na Wzgórzu znajdowała się pustelnia, w miejscu której na pocz. XVIII w. zbudowano kaplicę poświęconą błogosławionej i do której odbywały się pielgrzymki.

Drugim elementem Zespołu jest fort nr 2 „Kościuszko” zbudowany w latach 1850-1854 i trwale zespolony z kopcem. Autorstwo fortu, muru okalającego Kopiec oraz nowej kaplicy przypisuje się znakomitemu polskiemu architektowi Feliksowi Księżarskiemu. Budowa fortu wokół Kopca była podyktowana strategiczną lokalizacją Wzgórza bł. Bronisławy, a oddziaływanie jednej budowli na drugą jest wzajemne. Ponadto ten cytaelowy fort jest największym dziełem obronnym pierwszych faz istnienia Twierdzy Kraków i jednocześnie wybitnym osiągnięciem XIX-wiecznej architektury militarnej.

Połączenie historii Kopca i fortu jest także dobrze widoczne na przykładzie al. Jerzego Waszyngtona, która będąc pierwotnie drogą prowadzącą na Kopiec, w momencie powstania Twierdzy została włączona w system dróg fortecznych, zyskując także pierwsze w Krakowie dwupoziomowe skrzyżowanie z wiaduktem „Diabelski Most”.

Zespół Kopca odegrał również znaczącą rolę w rozwoju urbanistycznym Krakowa i nadal posiada wyjątkowe znaczenie w krajobrazie kulturowym miasta, stanowiąc wraz ze Wzgórzem Wawelskim, jedną z najważniejszych dominant w przestrzeni, a oś widokowa łącząca Stare Miasto ze Wzgórzem bł. Bronisławy i górującym nad nim Zespołem Kopca należy do najznamienitszych.

Zespół stanowi wizytówkę Krakowa, jest utrwalony w świadomości społecznej, jako miejsce związane z bohaterem narodowym oraz materialny symbol patriotyzmu i dążeń niepodległościowych. Górując nad Krakowem był znakiem nadziei i wiary w odzyskanie wolności. O niezwyklej wadze dla narodowego dziedzictwa świadczy również fakt, że ten Pomnik-Mogiła jest jednym z najstarszych obiektów wpisanych do rejestru zabytków, co nastąpiło już w 1936 r.